

LINES IN MODERN RUSSIAN TROTTER BREEDING OF UKRAINE.
M.V. Gopka

Questions of modern state of Russian Trotter in Ukraine were considered. Characterization of the lines by number of the representatives and comparative analysis of the genotypes was presented.

Russian Trotter, lines, pedigree, genotype, alleles

УДК 636.1.082

Н.П. ПЛАТОНОВА

Інститут розведення і генетики тварин УААН

ЛІНІЯ БЕЗПЕЧНОГО В УКРАЇНСЬКІЙ ВЕРХОВІЙ ПОРОДІ

Подано короткий ретроспективний огляд розвитку лінії Безпечного в українській верховій породі. Наведено зміни основних промірів кобил і жеребців — продовжувачів лінії Безпечного у поколіннях.

Українська верхова порода, лінія Безпечного, проміри

Розведення коней української верхової породи спрямоване на одержання великорослого, ошатного (з характерним типом російської верхової породи), досить костистого коня верхового складу, темної масті і з добрим нором, якому притаманні добрі спортивні властивості (рухові якості та здатність до навчання) для використання в класичних видах кінного спорту.

Родоначальник однієї з найцінніших ліній в українській верховій породі — Безпечний (Букет—Пластик) народився в 1953 р. від видатного жеребця російської верхової породи, але, на жаль, одного з останніх її представників вороного Букета (Ожерелок—Балалайка) 1938 р.н. та від тракененської кобили Пластик (Корнут—Пластіна) 1942 р.н. у кінному заводі ім. Кірова. Сім років тривала його спортивна кар'єра. Безпечний був багаторазовим переможцем у кінноспортивних змаганнях з конкуру (подолання перешкод), у тому числі на республіканських і міжнародних першостях. З 1960 р. у Дніпропетровському кінному заводі розпочалася його кар'єра як плідника на конематках, новостворюваної породи верхово-запряжного типу — української верхової, а з 1963 р. він інтенсивно вико-

© Н.П. Платонова, 2005

Розведення і генетика тварин. 2005. Вип. 38

ристовувався в Олександрійському кінному заводі. Тут від нього було отримано 187 нащадків.

Цінність цієї лінії полягає в консолідації в ній крові російської верхової породи, яка свого часу вигідно відрізнялась від інших порід ошатністю, добрим характеристиками рухових властивостей, переважно вороною

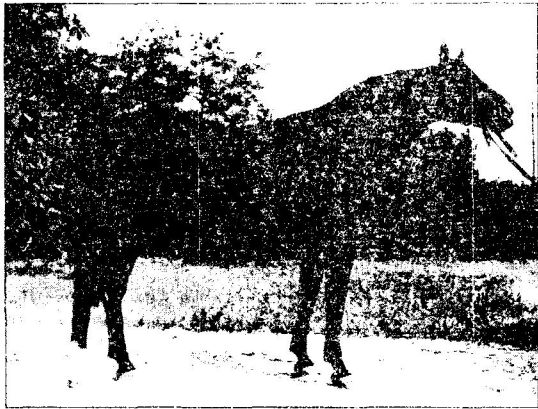

Рис. 1. *Безпечний (Букет—Пластик)*

мастю та високою пренотентністю плідників і конематок, що, насаперед, було пов'язано з особливостями племінної роботи з породою.

Роботу з лінією було продовжено через синів Безпечного — Збірника, Мольберта, Бронебоя, Безбрежного, Миролоба, Разбора, Інбара, Набєга — та через його онуків, переважно синів 70 Разбора [174 Акробат (від 274 Атаки), 181 Бридж (від 1075 Бамбуїки) 187 Кварц (від 1146 Копії), Ареал та Амарант (від 632 Арктики), 142 Шурф (від 217 Шхуни II)] та 54 Інбара [85 Адоніс (від 271 Археології), 40 Аршин (від 244 Алфени), 134 Хімік (від 503 Хабанери)]. За сучасного відновлюваного розведення коней російської верхової породи також використовуються нащадки Безпечного через його сина Набєга.

Матеріал і методика досліджень. Було проаналізовано записи в ДКПК коней української породної групи (т. 1-3) і коней української верхової породи (т. 4-5). Був проведений порівняльний аналіз показників промірів висоти в холці (ВХ), довжини тулуба (ДТ), обхвату грудей (ОГ) і обхвату п'ястка (ОП) жеребців-плідників (у категорія: сини, онуки і правнуки родоначальника) та кобил (у категорія: дочки, дочки синів, дочки онуків родоначальника) лінії Безпечного, а також порівняно з середнім у породі (за 2000 р.).

Результати досліджень. Показники основних промірів кобил лінії Безпечного маточного складу породи наведено на рис. 2.

В усіх випадках спостерігається підвищення абсолютних значень промірів із зміною поколінь. Проміри ВХ, ДТ, ОГ в категорії "доч-

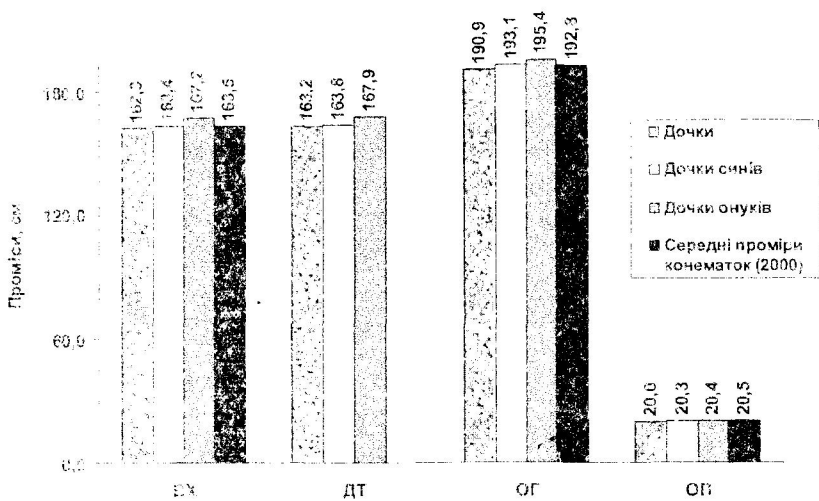

Рис. 2. Основні проміри кобил лінії Безпечного

ки онуків³ перевищують середні показники конематок у породі (станом на 2000 р.). Різниця у промірах ВХ, ДТ, ОГ між поколіннями вірогідна: для ВХ: $F(2,91)=9,326$ ($p<0,001$); для ДТ: $F(2,91)=9,329$ ($p<0,001$); для ОГ: $F(2,91)=5,085$ ($p<0,01$).

Найвищі вірогідної різниці між промірами ОП за нашими даними не доведено, і хоча абсолютні значення цього проміру в кобил лінії Безпечного підвищуються зі зміною поколінь, вони нижче від середнього у породі.

Показники основних промірів різних поколінь жеребців-плідників лінії Безпечного та родоначальника лінії представлено на рис. 3.

Спостерігається підвищення абсолютних значень промірів ВХ і ДТ із зміною поколінь. Але, на жаль, значення промірів ДТ, ОГ і ОП у синів, онуків і правнуків Безпечного залишаються нижчими, ніж у самого родоначальника лінії. Це ілюструє і властиву представникам лінії Безпечного відносну біднокосість, хоча і відомо, що про міцність кістки більше свідчить її вільність, ніж обхват. Однак у межах конкретної породи величина ОП вважається нам недостатньою, особливо на фоні селекції, яка за неможливості проведення вищесказаної роб-здатності молодняку в останні роки спрямована на збільшення промірів ВХ, ДТ, ОГ.

На фоні підвищення показника проміру ВХ не впадує на вко-

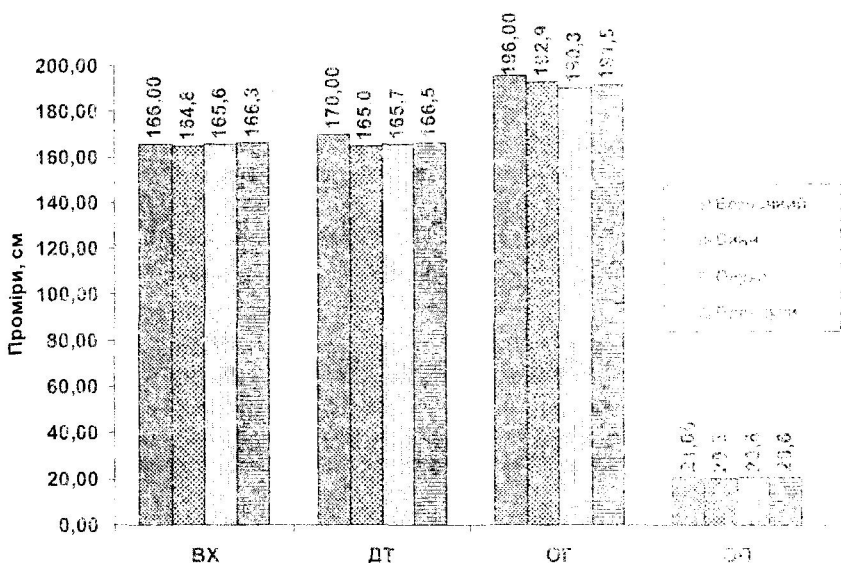

Рис. 3. Основні проміри жеребців — продовжувачів лінії Безпечно

рочення формату, зниження показників індексів маси тіла та костистості, що, за свідченням різних авторів, негативно впливає на робоздатності коней будь-якого призначення та використання.

Зміни величин промірів між поколіннями жеребців-плідників, за нашими даними, невірні, що говорить про значну нерівність селекційного матеріалу і необхідність проведення більш ретельного відбору жеребців-плідників за комплексом селекційних ознак.

Висновки. 1. Абсолютні значення промірів ВХ, ДТ, ОГ і ОП лінії Безпечно вірогідно підвищуються зі збільшенням поколінь.

2. Значення промірів ВХ, ДТ, ОГ і ОП у сучасній лінії Безпечно вірогідно не різняться, а абсолютні значення промірів ДТ, ОГ і ОП залишаються нижчими, ніж у попередніх поколіннях.

3. Установлено значну неоднорідність селекційного матеріалу жеребців-плідників, що свідчить про необхідність проведення більш ретельного відбору за комплексом селекційних ознак.

1. Бобылев Н.Ф., Зарков А.С. Сравнительные показатели телосложения и индексов лошадей чемпионов Европы по выездам / Учен. зап. Кривого Рога. — М., 1977. — Т. 92. — С. 65—67.

2. *Боддашев Н.Ф.* Анатомо-гистологическое строение и физические свойства элементов пясти некоторых пород лошадей в связи с функцией // Сб. раб. Ленингр. зоотехн. ин-та. — Л.: Ленингр. зоотехн. ин-т, 1936. — Вып. 1. — С. 97—128.

3. *Ватт В.О.* Морфологические показатели конституционных типов и система классификации конских пород. — М.: Л.: Изд-во колхозной и совхозной лит., 1934. — 68 с.

4. *Зимина С.Н.* Функциональные особенности аллюров лошадей различного использования // Физиологические аспекты тренировки лошадей/ ВНИИ коневодства. — М., 1989. — С. 185—202.

ЛИНИЯ БЕСПЕЧНОГО В УКРАИНСКОЙ ВЕРХОВОЙ ПОРОДЕ.

Н.П. Платонова

Дано краткий ретроспективный обзор развития линии Беспечного в украинской верховой породе. Приведены изменения основных промеров кобыл и жеребцов — продолжателей линии Беспечного в поколениях.

Украинская верховая порода, линия Беспечного, промеры

BESPECHNYI LINE IN UKRAINIAN SADDLE. N.P. Platonova

The summary retrospective analysis of development of the Bespechnyy line in Ukrainian saddle is given. The given changes of the basic measurements mare and stallion in generations.

Ukrainian saddle, Bespechnyy line, measurements